rarws nogate

στους πύργους της Εύβοιας **welcome** to the towers of Euboea

Οι πύργοι, δημιουργήματα Φράγκων φεουδαρχών στο νησί, υψώνονται επιβλητικοί σε λόφους, σε κεντρικές οδικές αρτηρίες, σε εύφορες κοιλάδες, μέσα σε οικισμούς, και εντυπωσιάζουν μέχρι σήμερα παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες για το παρελθόν. Είναι κτίσματα σύμβολα της φεουδαρχικής κοινωνίας που αναπτύχθηκε στην Εύβοια από τον 13ο έως τον 15ο αιώνα, όπως ακριβώς συμβαίνει την εποχή αυτή σ' ολόκληρη τη δυτική Ευρώπη. Στον πύργο διαμένει ο άρχοντας φεουδάρχης με την οικογένειά του, ενώ οι υπηρέτες και όλοι όσοι φροντίζουν για τις ανάγκες και την ασφάλειά του κατοικούν γύρω από αυτόν. Κάθε πύργος όμως είναι πάνω από όλα ένα δυναμάρι, η μόνη άμυνα του φεουδάρχη στις εξωτερικές απειλές. Είναι επίσης, το κέντρο της οικονομικής δραστηριότητας μιας ευρύτερης περιοχής, όπου οι υποτελείς του φεουδάρχη καλλιεργούν τη γη, διαβιώνοντας σε χωριά.

Σήμερα σώζονται γύρω στους 55 πύργους, με ιδιαίτερη πυκνότητα στο κεντρικό τμήμα του νησιού. Είναι ορθογώνιες κατασκευές και στην πλειονότητα αποτελούνται από ισόγειο, δύο ορόφους και δώμα με επάλξεις. Εσωτερικά οι όροφοι καλύπτονται είτε με ξύλινες οροφές που στηρίζονται σε δοκάρια είτε με λίθινους ημικυλινδρικούς θόλους. Τα ανοίγματα είναι λίγα. Η είσοδος βρίσκεται στον πρώτο όροφο. Η πρόσβαση σε αυτήν θα γινόταν με ξύλινη κλίμακα, που εύκολα θα μπορούσε να αφαιρεθεί σε περίπτωση κινδύνου. Την εσοχή πάνω από την πόρτα κοσμεί το οικόσημο του φεουδάρχη ιδιοκτήτη του πύργου. Μάρτυρες για την καθημερινή ζωή του άρχοντα αποτελούν τα κτιστά τζάκια για τη θέρμανση του χώρου, τα προσκυνητάρια για την καθημερινή προσευχή, τα ερμάρια για την αποθήκευση αντικειμένων, τα αποχωρητήρια με τη μορφή κλειστού μπαλκονιού.

Finding out about the Towers

The towers created by Frankish feudal lords, are an imposing sight whether located on hills, alongon central medieval routes, within fertile valleys, or inside settlements. Today they still impress the visitor and provide valuable information about the past. They are landmarks of the feudal society which developed in Euboea during the 13th - 15th centuries, conforming to contemporary western European models. The feudal lord and his family resided in the tower. Lodgings for the servants and for all those attending to his needs and safety were situated in the surrounding area. Above all, every tower was a stronghold against enemy attacks. Moreover, it was an epicenter of economic activity for the lands cultivated by the lord's vassals, who dwelt in the surrounding villages.

Nowadays, around 55 towers remain in Euboea, concentrated mostly in the central area of the island. They are rectangular constructions, usually consisting of a ground floor, two storeys and an open terrace roof with battlements. Internally the rooms were covered either with wooden ceilings resting on beams or with stone barrel vaults. There are few openings and the gate, which was located on the first floor, was accessed by a wooden staircase which could easily be removed in case of attack. Over the door there is often a square niche for placing the lord's coat of arms. Linked to the lord's daily life were the fireplaces for heating, the oratory adorned with portable icons or even murals for daily prayers, the alcoves on the wall for storage, and the latrines in the form of a projecting box on corbels.

	Ευρωπαίκή Ένωση Βυρουσικά Τράτος Τουρουσικά Τράτος Το τουρουσικά Τουρουσικά Τουρουσικά Τουρουσικά Το τουρουσικά Τουρουσικά Τουρουσικά Τουρουσικά Το το	Нпе́рои 2007-2013 гројреци уза ви све́лисе То́руроци	 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού 23n Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Λεωφ. Αθηνών 24β, Χαλκίδα 34100 Ministry of Culture and Sports 23rd Ephorate of Byzantine Antiquities Leof. Athinon 24b, Chalkida, 34100 23eba@culture.gr
	Γενικός συντονισμός: General supervision:	Δρ Παρή Καλαμαρά, Διευθύντρια 23 ^{ος} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Dr. Pari Kalamara, Director of the 23 ^{ed} Ephorate of Byzantine Atniquities	
	Επίβλεψη του έργου: Field supervision:	Δρ. Νικόλαος Κοντογιάννης, αρχαιολόγος Θοδωρής Παλαντζάς, πολιτικός μηχανικός Πένυ Γκάνη, αρχαιολόγος μουσειολόγος Dr. Nikolaos Kontogiannis, Archaeologist Thodoris Palantzas, Civil Engineer Penny Gani, Archaeologist-museologist	
1	Εργατοτεχνικό προσωπικό: Technical support:	Αντώνης Αφεντάκης, Ηλίας Σαράπης, Κώστας Τουλούμης, Γεώργιος Παπαγεωργίου και Βαγγέλης Καπενής Antonis Afedakis, Ilias Sarapis, Kostas Touloumis, Vagelis Kapenis, George Papageorgiou	
	Με τη συμβολή των Δημήτρη Καραμουζά, συντηρητή και Κώστα Δαμιανού, τεχνικού συντήρησης. With the contribution of Dimitris Karamouzas, conservator and Kostas Damianos technical conservator.		
	Κείμενα-Επιμέλεια εντύπου: Texts-Leaflets Editors:	Δρ. Παρή Καλαμαρά, Δρ. Νικόλαος Κοντογιάννης, Πένυ Γκάνη Dr. Pari Kalamara, Dr. Nikolaos Kontogiannis, Penny Gani	
	Μετάφραση: English Translation:	Δρ. Νικόλαος Κοντογιάννης, Πένυ Γκάνη Dr. Nikolaos Kontogiannis, Penny Gani	
	Γραφιστικός σχεδιασμός: Graphic design:	πατητήρι patitiri	
			Φωταγραφία εξωφύλλου: Γιάννης Αθυμαρίτης

κρατήστε τις σημειώσεις σας εδώ

rs

για μία **πορεία** στον τόπο 9 στον χρόνο Travelling through lands and time 18klm 23klm 7klm 8.5klm 9kl Ροβιές Δαφνούσα Πολιτικά Τριάδα Χαλκίδα Μύτικας Βασιλικό Φύλλα

Ο πύργος στις Ροβιές

Στο κέντρο του σύγχρονου οικισμού. αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους πύργους της Εύβοιας. Συσχετίζεται με τον Γουλιέλμο Βιλλεαρδουίνο, πρίγκιπα της Αχαΐας, ο οποίος εκστράτευσε στην περιοχή μεταξύ των ετών 1256-1258 για να διεκδικήσει τη βαρονία των Ωρεών.

Rovies. Tower

One of the largest towers of Euboea is situated in the centre of the modern village. It has been associated with Guillaume de Villehardouin who campaigned in the area between 1256 and 1258 in order to assert his claim over the Barony of Oreoi.

Δαφνούσα, πύργος του Μπέζα Σε κομβικό σημείο στους πρόποδες του όρους Κανδήλι, δυτικά του οικισμού της Λαφνούσας κατοπτεύει όλη την ποος βορρά περιοχή του, ενώ από αυτόν διερχόταν και ο μεσαιωνικός δρόμος προς την περιοχή της Λίμνης. Η πρόσβαση στο εσωτερικό του νινόταν από τον πρώτο όροφο μέσω πέτρινης κλίμακας κτισμένης στη βόρεια όψη, κάτι που είναι ασυνήθιστο για τα δεδομένα της Εύβοιας.

Dafnousa. Tower of Bezas

The tower is built on a key point at the foot of mount Kandili to the west of the Dafnousa settlement and it offers a direct view towards the north, while it guards the medieval road that would lead to the area of Limni. Access to the tower interior was provided at first storey level through a stone-built stairway on the north side, an uncommon feature in Euboea.

πύργους στο νησί, σώζεται ακέραιος εντός του οικισμού στο αρχικό του ύψος, 18,50 μ. με τις επάλξεις. Εξωτερικά παρουσιάζεται ως στιβαρή κατασκευή με λιτές όψεις και λιγοστά ανοίνματα. Εσωτερικά χωρίζεται σε τέσσερις ορόφους που επικοινωνούν μεταξύ τους με ξύλινη σκάλα. Οι τοξοθυρίδες στους τοίχους του δηλώνουν τον οχυρό του χαρακτήρα. Ο τελευταίος όροφος, αποτελεί το δωμάτιο που διαμένει ο φεουδάρχης. Είναι ο πλέον ευρύχωρος και φωτεινός, στεγάζεται με ημικυλινδρικό θόλο και διαθέτει τζάκι και τουαλέτα. Σήμερα, αποτελεί επισκέψιμο μνημείο μετά τις εργασίες αποκατάστασής του στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2007-2013). Η πρόσβαση στο εσωτερικό του επιτυγχάνεται χάρη στη δημιουργία νέας μεταλλικής κλίμακας και την αποκατάσταση των ξύλινων πατωμάτων στις αρχικές στάθμες. Έκθεση με πληροφοριακό υλικό για τον ίδιο τον πύργο και την ευρύτερη περιοχή συμπληρώνει το έργο της ανάδειξης του μνημείου.

Politika, Tower

Undoubtedly one of the most impressive towers of the island. It is preserved intact reaching a height of 18,50m up to its battlements. Externally it has an austere appearance, with few openings. The interior is divided into four storeys connected to each other with wooden ladders. The arrowslits on the walls indicate the building's military character. The primary living area was located on the most spacious vaulted top floor, equipped with large windows, a fireplace and a latrine. Nowadays, the monument is open to the public following the restoration works within the National Strategic Reference Framework (NSRF 2007-2013). Access to the interior is possible thanks to the construction of a new metal staircase and the restoration of the wooden floors on each level. The exhibition housed in the tower contains information on the building and the surroundina area.

Οι "Δίδυμοι" Πύργοι

Στην περιοχή του Ληλάντιου πεδίου, ανατολικά του οικισμού Μύτικα δεσπόζουν δύο πύργοι, γνωστοί ως «Δίδυμοι Πύργοι». Ο ανατολικός είναι πιο επιβλητικός, μεγαλύτερος και καλύτερα δομημένος. Έχει ισόγειο, τρεις ορόφους και, κατεστραμμένο σήμερα, δώμα. Ο παρακείμενος δυτικός πύργος έχει ανάλογα χαρακτηριστικά, αλλά διατηρεί τις επάλξεις του σε σχήμα V. Τον σημερινό επισκέπτη ξαφνιάζει η τόσο κοντινή τους απόσταση. Έχουν θεωρηθεί μαζί με τον πύργο του Βασιλικού και το γειτονικό κάστρο των Φύλλων, τμήμα μιας αμυντικής αλυσίδας πύργων κατά μήκος του ποταμού Λήλαντα, σε καίρια σημεία των βασικών οδικών αρτηριών της ζωτικής σημασίας αυτής περιοχής. Επίσης, έχει διατυπωθεί η άποψη ότι η γειτνίασή τους πιθανώς οφείλεται στην ανάγκη κληρονομικής διευθέτησης της οικογενειακής ακίνητης περιουσίας.

Ο πύργος στο Αυλωνάρι

Στο κέντρο του ομώνυμου χωριού, διατηρείται έως σήμερα στο αρχικό του ύψος. Οι επάλξεις του, που έχουν μετασκευασθεί ώστε να επιτρέπουν τη χρήση πυροβόλων όπλων υποδεικνύουν τη συνεχή χρήση του κτηρίου και μετά τη μεσαιωνική περίοδο.

Το Αυλωνάρι κατά τη μεσαιωνική περίοδο είναι ιδιαίτερα πλούσιο και αποτελεί έδρα του φέουδου που υπαγόταν στον Βενετό βάιλο της Χαλκίδας. Λόγω των απειλών από τους Τούρκους αλλά και τους Φράγκους και τους Καταλανούς πειρατές, αυτονομείται διοικητικά και γίνεται στρατιωτικό, διοικητικό και οικονομικό

κέντρο της ευρύτερης περιοχής του. Προστατεύεται από δύο μεγάλα κάστρα, το Potiri στα νότια του οικισμού και το θρυλικό Cuppa στη Βρύση, σε συνδυασμό με ιύργους διάσπαρτους στα ιλλα χωριά της περιοχής. **46**klm

Avlonari. Tower

The tower which is located in the centre of the village still retains its original height. The battlements, which have been converted to allow the use of artillery, indicate the continued use of the building beyond the mediaeval period.

During the mediaeval period, Avlonari, which was a particularly prosperous area. was the seat of the feudal lord who answered to the Venetian authorities in Chalkida. Due to the threat not only of the Turks but also of Frankish and Catalan pirates, the area was administratively independent and became the military, administrative and economic centre of

62klm

Αυλωνάρι

Πύργος Τριάδας

Στην οδό που συνδέει την Τριάδα με τα Ψαχνά, σε μία από τις πιο γραφικές τοποθεσίες της Εύβοιας, διαθέτει θέα προς το όρος Δίρφυ και την εύφορη πεδιάδα των Ψαχνών. Αποτελούσε πιθανόν την έδρα τοπικού ναιοκτήμονα και διασφάλιζε τον έλενχο της περιοχής αλλά και τη ζωή του αγροτικού πληθυσμού σε περίπτωση κινδύνου.

Triada, Tower

The tower is situated outside the village, ca 200m north of the road that connects Psachna with Triada, in one of the most picturesque sites in Euboea with an impressive view of the mount of Dirfys. It is probable that the tower, built on a low and fertile valley, served as the seat of the local landowner. It ensured both control of the area, as well as the safety of local farmers in case of danaer.

Ο πύργος του Βασιλικού Σώζεται ακέραιος εντός του ομώνυμου χωριού στην εύφορη κοιλάδα του Ληλάντιου Πεδίου. Ο πύργος σήμερα, έπειτα από τις εργασίες αναστήλωσης που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ (2006-2010), είναι επισκέψιμος νια το κοινό. Εσωτερικά οι όροφοι έχουν αποκατασταθεί με τα ξύλινα πατώματά τους. Στον τελευταίο όροφο, χώρο διαμογής του άρχοντα φεουδάρχη. σώζεται το τζάκι για τη θέρμανση του χώρου καθώς και προσκυνητάρι με

τοιχογραφία της ένθρονης Παναγίας βρεφοκρατούσας που περιστοιχίζεται από αννέλους.

Vassiliko. Tower

The tower is preserved intact and is situated at the centre of the homonymous village, in the Lelantine Plain. Nowadays after the restoration works which took place within the Third Community Support Framework (PEP Central Greece 2006-2010), it is open to the public. In the interior the storeys have been reconstructed with wooden floors. On the top floor, the primary living area contains a fireplace for heating and a fresco of the Virgin and Child surrounded by angels.

Two imposing towers, known as the "Twin Towers", dominate the Lelantine Plain to the east of the settlement of Mytikas. The eastern one is larger and more imposing, carefully built with well-cut blocks. It preserves the around floor and three storevs. that would originally end with a flat terrace. The nearby western tower has similar features, but it retains its battlements in the shape of V. The short distance between them has provoked diverse interpretations. On the one hand, they have been considered as part of a "chain" of towers along the Lelantine Plain, together with those of Vassiliko and the Castle of Fylla, with the aim to ensure the safety of the area. On the other hand, it has been suggested that their construction was the mere result of a hereditary arrangement regarding a large feudal estate.

Αλιβέρι

Ο Πύργος στο Αλιβέρι

Χτισμένος κοντά στην ακτή, συνδέεται πιθανόν με τη λειτουργία λιμανιού στον Κάραβο και θα απέβλεπε στον έλεγχο της ναυσιπλοίας και στην ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής σε ενδεχόμενη πειρατική επιδρομή.

Aliveri, Tower

The tower is built near the coast and probably functioned in relation to a harbor at Karavos in order to control shipping, to safeguard navigation, as well as to inform the neighbouring populations of potential pirate raids.

Το Καστέλλι των Φύλλων

Κτισμένο σε απόκρημνο ύψωμα, εποπτεύει μέρος της Κεντρικής Εύβοιας και την κοιλάδα του Λήλαντα ποταμού. Σε πολλά σημεία σώζεται μέχρι τις επάλξεις και διατηρεί το διάδρομο πρόσβασης σε αυτές. Τη νοτιοδυτική νωνία του καταλαμβάνει μεγάλο κτήριο, με ισόγειο και όροφο. Επίσης, εντός του σώζεται δεξαμενή για την αποθήκευση του βρόχινου νερού, ενώ μία σειρά από μικρότερα κτήρια στη βόρεια πλευρά ερμηνεύονται ως στρατώνες. Εδώ εγκαταστάθηκε ο θρυλικός ιππότης λικάριος, ο οποίος υπό την υπηρεσία του Βυζαντινού αυτοκράτορα συνκρούεται με τους ντόπιους φεουδάρχες και ασκεί έλεγχο σε όλη την περιοχή.

The castle occupies the summit of a rocky and steep outcrop at the edge of a cliff overlooking a part of central Euboea and the Lelantine Plain. In many places it is preserved up to the battlements. Its southwest corner is occupied by a large rectangular two-storey building. An impressive tank is also preserved for the storage of rain water, while a series of smaller buildings on the north side have been interpreted as barracks. The castle of Fylla was the stronghold of the legendary knight Likarios who was in the service of the Byzantine Emperor and came into conflict with the local feudal lords over the control of the area.

